

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Inserati, reklamacije in naroč-
nilna na upravo „Jugoslovanska
tiskarna“, Kolportažni oddelek,
vihod s Poljanskega nasipa 2.

Inserati se računajo
:: po dogovoru. ::

Zapomnimo si enkrat za vselej, da občni zbori niso zgolj formalnosti, niso samo zato, da se vršijo in končajo.

»Oprostite, ali sem vas mogoče poškodoval?«

(Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

Hrastnik.

Pri nas se vedno kaj luštnega zgodi. Dne 17. II. popoldne se je vršil socialističen shod. Na lepakili je bilo tiskano, da je skrajni čas, da se organizira vsak delavec pri socialistih, da bo prej rešen proletarijat. Kot govornika sta prišla sodruga Bernot in Svetek. Peščica rdečih slepcev je napeto pričakovala kaj bosta povedala. Toda čujte, kaj se je zgodilo. **Bernot in Svetek** se ogibljeta cerkve kot vrag križa, ker pa sta bila oba silno grešna sta napravila, poslušajte, **javno spoved**. Očitata sta drug drugemu kaj vse sta že napravila v prid — pardon — v zgubo proletarijatu. S silno velikim zanimanjem so radovedni Hrastničani poslušali, kako ti rdeči generali delavstvo farbajo s svojimi obljubami. Napravila pa sta tudi lep uspeh s svojim kregom; namreč, da so še poslednji slepci končno izpregledali. Eden najzvestejših, skoro večni socialist, ki je pregazil vse polomije od Kristana pa do Bernota, je izjavil, da niti enkrat več ne plača ne vinarja za take skregane in umazane rdeče generale, ki bi se na račun delavskih žuljev za strankin denar vozili okrog prepirat. Živijo Kristan, Bernot in Svetek! Prvi je že bankir, druga dva se pa še kregata, kateri bo poprej. Živijo generali brez armade. Delavci in rudarji na vidimo, kakšni so ti rešitelji proletarijata. Spredaj ližejo zadaj grizejo. Pa tudi Hrastničani precej gibljejo. Za vsak plačilni dan so pravočasno na nogah, tako tudi niso pozabili, da so 23. II. rudarji prejeli svoj boren zaslužek. Da pomorejo bednim rudarjem, so priredili 24. II. maškerado. Škoda, da nista ona skregana sodruga ostala en teden v Hrastniku, pa da bi bila dvojna maškerada naenkrat. Za danes dovolj. Kadar bo pa še kaj več prostora v »Pravici«, bom se še oglasil in kaj povedal.

D. M. v Polju.

Pri Dev. Mar. v Polju je imela skupina zveze papiškega delavstva pretečeno nedeljo svojo vsakoletno predpustno zabavo. Kakor vsako leto tako so tudi letos posejili v velikem številu delavci in njih prijatelji to delavsko zabavo. Zelo je uplivala na veselo razpoloženje tudi udeležba mnogih naših uradnikov, predvsem pa udeležba gosp. generalnega ravnatelja z družino, kakor tudi g. dr. Pavlina. Razvila se je res prava, nepriključna družinska zabava, ne kakor vidimo na mnogih veselica, ki se navadno drugače končajo kakor je želeli. Tovariši, tako je prav, organizacijska disciplina naj vlada tudi na zabavah.

Grize.

Naša »Svoboda« je imela 17. II. 1924 igro in veselico. Pa so rajali celo noč, pa so pili kar naprej. In ko so se napili jim je bilo dolgčas — pa so se še malo pretepli. Že tretje leto se naši patrijotje izobražujejo in sedaj so prišli tako »visoko«, da se pretepajo med seboj, da na javni veselici pretepajo celo svoje ženske. To je pristna protiklerikalna armada v Grižah.

Trafikanti.

Mali trafikanti smo ob novem letu izgubili 1 % zaslužka. Poleg tega imamo od tedaj naprej še druge nove sitnosti. Zaboje in vreče smo poprej lahko vračali za nakupno ceno, sedaj pa jih moramo drago plačati — 1 zabojo 20 Din., vreče 12 Din. — in jih vrniti ne moremo. Mislim, da smo mali prodajalci tobaka za to našo izgubo lahko hvaležni glavnim založnikom. Ti imajo po novem letu kar 4 % več. Tako ima sedaj glavni založnik za prodajo na debelo po 6 %, na drobno po 11 %. Pa še niso zadovoljni. N. pr. založnik v Prevaljah, ki je seveda tudi gostilničar in večkratni trgovec se kljub velikemu zaslužku prav malo briga za zalogo. Več dni, pa tudi tednov mine, da morajo male trafike brez zaloga čakati na milost tega gospoda. Trafikanti, zbudite se! Kaj pa naša strokovna zveza. Včasih smo kaj slišali od nje, sedaj pa je območnila. Trafikant.

Zabukovca.

Na napade naših socialpatriotov v Napreju odgovarjam: Nisem jaz razbijal vaših organizacij. Razbili

Johannes Jørgensen.

Senca.

(Priobčil G. M.)

Mnoga dela tega danskega katoliškega pesnika so izpovedi konvertita, kateri je občutil v sebi moč božje milosti in veličino Kristusove Cerkve. Jørgensen je v svoji zbirki »Parabelu« objavil tudi sledečo črtico, ki jo je značilno naslovil »Senca«.

* * *

V pozni nočni uri je nekdo pozvonil na stanovanju slavnega in znanega pesnika. Pesnik se je dvignil od mize, kjer je pisal in šel odpret. Vzel je svetilko in jo držal pred seboj, da je razsvetlil hodnik in stopnice. Na stopnicah je stal mlad mož dolge, suhe postave, na glavi je imel širok klobuk. Čeprav je bila mrzla zimska noč, vendar ni imel mladi mož ne suknje, ne plašča. Kratak jopček ga je za silo branil mraza; ovrtnik pa je imel zavilhan visoko gori do ušes.

Imenoval je pesnikovo ime in ga prosil za razgovor. Pesnik ga je povabil seboj, kjer je neznancu prijazno ponudil stol. Vsedla sta se oba za mizo, na kateri je stala lepa posoda s cveticami, steklenica burgundca in prazna čaša, tintnik in razni papirji. Mladi mož je nekaj časa zrl z uprtimi očmi na te predmete; pesnik pa je med tem iz omare prinesel še en kozarec in nalil svojemu čudnemu gostu močnega vina.

»Tako je torej pri vas«, je spregovoril končno tujec in vzdihnil: pri teh besedah je pogledal pesniku prav v oči. »Prišel sem, da vidim, preden umrjem«. Pesnik je

ste jih sami s svojim postopanjem. Sebi pripišite, da imate sedaj še manj somišljenikov kot na roki prstov. Ljubim enoten nastop delavstva, toda odločno odklanjam Vašo komando, zato z Vami ne grem. Vi, ki ste že skoraj vsi pazniki postali in se ne brigate več za revne delavce, sploh niste delavski zastopniki več, zato se ne čudite, če vam delavstvo ne zaupa. Spominjam se še na izjavo načelnika Vaše Unije v Velenju in pravim, da je slepec, kdor še z vami hodi.

Uranjek Jakob, delavski zaupnik.

Beda nemške dece.

Komaj se je poleg glas o gladujočih ob Volgi, že so jele prihajati vesti o novem trpljenju, vesti o gladi in revščini nemškega naroda. Statistike, ki jih od časa do časa objavljajo državni uradi, kažejo vnebovpijočo sliko o stanju nemškega delovnega ljudstva, zlasti pa njegovih otrok, dasi so te statistike v marsikakem oziru pomanjkljive in dasi skušajo prikriti marsikako zlo. Še strašnejši pa so podatki, ki jih je zbral okrajni župan Leid za herolinski okraj s 350.400 prebivalcev, med katerimi je 98 % delavcev. Naj navedemo samo poročilo o stanju mladine!

Spričo naraščajoče brezposelnosti je beda otrok zavzela v tem okraju naravnost neverjeten obseg. Izmed 8000 dojenčkov in najmlajše dece jih je 6000 brez zadostnega perila. 2000 jih je brez lastnega ležišča. Ostali trpe zlasti radi mraza in pomanjkljive prehrane. Privatne pomoči ni, razen 700 porcij dodatne hrane dnevno. Akcija za pocenitev mleka je le za spoznanje omilila položaj. Za 3000 otrok in za 800 nosečih mater ni v zdravstvenem smislu potrebne hrane. Ker te nujne količine ni od nikoder, naraščajo vsak dan številke v bolezenskih statistikah. Mesto onih 700 porcij dodatne hrane za deco bi bilo potrebnih pajmanj 7000 na dan. Ravno tako je število 350 daleko preneznatno za noseče matere. Da bi se vsaj približno zadostilo dejanskim potrebam, bi bilo treba tudi to količino podesetoriti.

Izmed 40.000 šolobveznih otrok okraja jih je 25.000 brez zadostne obleke. 15.000-em manjka perilo in spodnja obleka skoro docela. S čevlji je preskrbljeno le neznatno število. S pričo takih razmer so med otroci razširjene razne kožne bolezni. Potrebno je ustanavljati posebna zavetišča, kjer naj bi se deca v zakurjenih prostorih pod primernim nadzorstvom zaposlila s kakim koristnim, pedagoškim opravkom, a ni sredstev. Na podlagi inozemske pomoči in privatnih daril dobiva doslej 12.000 šolarjev dodatno hrano, preskrba ostalih 18.000 pa je nujna.

Radi pomanjkanja denarja se niso podvzele nika-ke širokopotezne zdravstvene akcije. 10.000 otrok je v takem stanju, da jih more rešiti le še zdraviliška oskrba.

Za šoli odraslo mladino še ni doslej nihče poskrbel. 80 % jih je brez posla. Hrane in obleke manjka. Kriminalni slučajji so vedno pogostejši, demoralizacija žanje svoje žrtve.

To govore poročila, ki so bila zaključena 4. januarja. Kako so vse te številke poskočile do danes, ne vemo, lahko pa slutimo težko trpljenje, ki se je zajedlo zlasti med najmlajše, med nemško deco.

Delavska zveza.

Dev. Mar. v Polju.

Razmah naše Delavske zveze pridobiva vedno več tal. Imeli smo že dvakrat predavanje in zanimanje za izobrazbo na polju socialne vede, narašča vedno bolj. Vidi se, da hoče vsak zvedeti nekaj novega, vidi se kako krivičen je današnji kapitalistični, družabni red. Izrabimo delo ko delavstvo hrepeni po naukih. Vzgajajmo ga v pravilno smer. Ker če ni človek podkovano, kmalu zabrede v zmote, iz katerih ga je težko izvleči. Pozivljamo delavstvo na naša predavanja! Prosvetni odsek naše zveze je priredil v nedeljo 17. t. mč pod vodstvom tov. Hribarja lepo uspelo programatično ljudsko igro »Dom«. Sostriški tovariši pa burko »Damoklejev meč«. Lep in vspodbuden je bil govor tov. Rupret Štefana pri

kozarec, ki ga je ravnokar prijel, postavil na mizo, da je kristalno steklo zazvenelo. »Ali ste morda bolni?« je vprašal.

»Dobro se počutim«, je odgovoril tujec. »Imam zdravo, krepko telo, samo duša, ta je bolna, težka... Hotel sem vas še enkrat videti, preden grem v smrt. Zato sem se oglasil v tej pozni uri«.

Tujcu se je glas nekoliko tresel, obličje je imel blede; prijel je kozarec in hlastno pil. Utegnil je biti star kakih dvajset let in nekaj čez. Njegova postava in njegove poteze so nekoliko sličile obrazu in postavi pesnikovi; zdelo se je na prvi pogled, kakor bi si bila nekoliko v sorodu.

»Vi ste na moje življenje največ vplivali«, je nadaljeval tujec. »Bral sem vse vaše knjige in, ko sem jih prebral, sem jih zopet in zopet prebiral. Cele strani iz vaših del znam na pamet, cele pesmi. Svoje resnično življenje sem v vaših delih in z vami preživel«.

»Kaj ste po stanu?« je vprašal pesnik, toda takoj je začutil sam, da je abotno njegovo vprašanje. »In zakaj me niste dosedaj še nikdar obiskali?« je dostavil.

»Saj mi ni bilo treba«, je odgovoril oni. »Poznal sem vas dobro, morda še preveč dobro. Sedaj imam še to edino željo, da bi bili vi zadnji človek, katerega vidim in ta prostor zadnje človeško stanovanje, kjer bi prebil to noč«.

Tujec je pil in nadaljeval: »Kaj sem bil v življenju, vprašate? Ali ni to popolnoma vseeno? Morda bi svojo mladost preživel v nizki in mali trgovini in bi vsake pol ure prodal revnemu dijaku zaprašeno knjigo, ostali čas bi pa gledal na ozko, umazano ulico, kjer se

otvoritvi. Tako se tudi na tem polju gibljemo vstrajno naprej. Tov. Pintar Karol pa se pripravlja da nam da v težkih časih razvedrila z lepo slovensko narodno pesmijo. Veliko nas še čaka dela na političnem pozorišču, toda ne strašimo se. Jeklo čimbolj ga mečemo v ogenj, bolj je trdno. Tako korakamo za našim velikim očetom dr. Krekom vstrajno naprej.

Tovariši pogum in na pot, delu nasprot!

Jesenice.

Občinske volitve so končane. Dobili smo 378 glasov in 19 odbornikov, združeni svobodomiselnici 245 in 12 odbornikov, radikali 31 glasov in 2 odbornika. Veliko hrupa je vzbudilo, ker sta bili razveljavljeni poleg ene radikalne tudi komunistična in socialistična lista, na katerih so se našli ponarejeni podpisi. Na dan volitev so JDSarji izdali lepak, na katerem so delavstvo hujskali proti naši stranki, kakor da ona uničuje delavcem liste. Ta jeza je zelo razumljiva, ker bi JDSarji radi znanih dogodkov na Koroški Beli seveda želeli, da bi bila razveljavljena komunistična, da bi pa obenem ostala socialistična. Kdo je bil proti komunistični listi, ve vsak delavec in sleherni Jeseničan razume, da to ni bil kak naš pristaš. Zalibog so se res dobili nekateri, ki so naselili na JDSarski lim in šli volit kapitaliste. Vsaj to naj bi bili pogledali, kje je bil lepak tiskan, pa bi vedeli čigavo maslo so tiste »peklenke nakane«. Toda nekateri so že tako svobodomiselnici, da o »klerikalcih« sploh vse verjamejo, naj to piše socialist ali liberalce.

»Naprej« v zadnji številki toži, da imajo delavci tako slabe živce, da se vstrašijo duhovščine. Nam se zdi, da je vzrok strahu dotičnega čisto drugje. Terorizma še ni občutil še noben jeseniški delavec v župnišču, marsikdo pa že med tovariši v tovarni. Saj bo kmalu peta obletnica, ko so naše organizirane metali iz tovarne, pa ne bi sedaj ustrašovali posameznika. Sicer pa se bo itak na pristojnemu mestu pokazalo, kdaj je dotičnik imel strah. »Naprej« naj le to ve, da se prav nič ne strašimo novih volitev in da bodo naše vrste od boja do boja bolj strnjene in disciplinirane.

Strokovna zveza.

Dev. Mar. v Polju. Lansko leto se je »Vojna odice na radiona« preselila iz Vevč v Zagreb. Pred meseci pa je oddelek iste prišel v Ljubljano v prostore Belgijske vojašnice, kar so bivše Vevške delavke z veseljem pozdravile, ter so tudi po največ zopet one zaposlene. Vevške delavke so bile vajene dela in reda, ki je vladal v Vevčah. Zadnje tedne pa se dogajajo taki neredi in zmešnjave, da smo primorani gorajšnji naslov nujno opozoriti na te nedostatke. Upravičeno je razburjenje med tem delavkami. Tako so prišle pretečeni petek po zaslužek tako iz Bleda, Litije, iz Vevč itd. Bila pa je taka zmešnjava, da je baje večina morala oditi brez potrebnega krvavo zasluženega denarja domov. Tako se je neki šivilji vojaških površnikov reklo, da imajo zapisano še osem suknj, medtem ko jih ima reva v resnici samo 4. Drugi šivilji manjkata zopet dva, ter ni dobila plačano. Kako je tudi to mogoče, da je mogel dvigniti neznan moški balo blaga na ime neke ženske. Takih in podobnih slučajev bi navedli še vse polno.

Vodstvo radione nujno prosimo, da napravi temeljit red, da ne bodo uboge trpinke šivilje tako trpele in zastoj hodile v Ljubljano. Vsaki šivilji naj se da **potrdilo ob prejemu blaga**, to je najnujnejša zahteva.

Sicer bi bilo tu veliko treba še govoriti. Šivilje zaslužijo tako malo, da je komaj za dnevne potrebe, da bi si mogle kaj prihraniti, o tem ni govora. Mnoge so pri popravilu strojev že več plačale kot zaslužile.

Vse šivilje iz občine D. M. Polja katere so v kakršnemkoli slučaju prikrajšane na plačah itd. pozivamo, da se zglase v prostorih Delavske zveze v svrhu točnih informacij.

Tovarniški delavci.

Jesenice. Da je kapital brezobziren, to smo vedeli, da pa je tako nesramen, pa nismo pričakovali — najmanj od K. I. D. Poskušali so že marsikaj, pa jim po

je dežnica nabirala v velike rumene in rujave mlake. Morda to, morda kaj drugega... morda bi bil kdaj pesnikoval, pisateljaval, postal velik mož — kakor vi...

Spominjam se še dobro, ko sem vas prvič videl. Bilo je poleti v malem podeželskem mestu. Tam ste bili na potovanju. Po deželi je takrat slovelo vaše ime. Videl sem vas na mestnem trgu, ko ste prišli iz hotela; voz je stal pred vrati in čakal na vas. Prišli ste z dvema mladima damama, katerim ste pomagali v voz; nato pa ste vstopili še sami. Bili ste takrat lepi, močni, mladi, elegantno oblečeni. Vaš voz je šel tik mimo mene. Obrnili ste name hiter, dobrohoten pogled — kakor vrže človek beraču majhen dar...

»Sedaj vem, da ne postanem nikoli pesnik; tedaj tega nisem vedel. Mislim, da postanem ravnato, kar vi, ker sem zamogel to občutiti, kar ste vi v svojih delih izražali. Da, menil sem, da je ta odmev v mojem srcu zvok moje lastne harfe«.

»Ali, vi ne veste,« je govoril dalje tujec z vedno močnejšim in odločnejšim glasom, »vi ne veste, kaj de-late, kadar tukaj sedite in pišete! Ne veste, koliko človeških usod — z eno vrstico na papirju — presnavljate, ustvarjate, spreminjate! Ne veste, kako marsikatero srečno življenje ubijete, kako mnogo smrtno obsodbo podpišete! — tukaj, v tihi samoti, pri tej trepetajoči svetilki, pri tej mizi, na kateri so cvetlice in kozarci z burgundcem...«

»Pomislite, da mi to doživljamo, kar vi pišete... taki smo, kakršne nas vzgajate... Mladina cele dežele sledi kakor senca vašim delom. Mladi ljudje verujejo, kar vi verujete, tajijo, kar vi tajite. Deklice so sramež-

večini ni pomedlo, ker je delavstvo vselej vedelo, da naj takrat izgine vse nasprotje kadar gre za delavske koristi. Delavstvo iz žične valjarne ima tako delo, da mora biti večkrat premeščeno s Save na Javornik za kar ima v kolektivni pogodbi podpisani od podjetja, vladnega zastopnika in delavskih odposlancev, 30 % doklado. Sedaj pa pride vodstvo K. I. D. z zahtevo, da morajo na Javornik brez doklada. To je seveda delavstvo odklonilo s svojimi lastnoročnimi podpisi. Nato so dobili ukaz, da morajo takoj obrat zapustiti na podlagi zaprosenega dopusta. K. I. D. gre pot, katero ji kaže Trboveljska premogovna družba. Zato delavstvo, na plan, na stražo! Pozivamo delavstvo v organizacijo, ki ne bo skušala s raznimi diktati zapeljivati, ampak v organizacijo, ki ji je delavska revščina bolj pri srcu kot besedičenje o enotni organizaciji in boju proti klerikalnem. Zatorej na krov, da čuvate svoje pravice in svojo svobodo.

Rudarji.

Iz Zagorja ob Savi. Naša rudarska skupina zadnje čase stalno raste. Tako je prav! Pokažimo trboveljski, kapitalistični družbi, močne enotne organizacije in strah jo bo. Čas in razmere jasno osvetljujejo položaj v katerem tičimo in živo kličejo »združite se!« Zadnja stavka v revirjih je resnično oslabila delavske organizacije, toda zlomila jih ni. Delavstvo je spoznalo važnost poštenih organizacij, vstala je trdna vera v nje, in še v večjem številu se jih oklepajo. Krepke organizirane čete, pametni, trezni, delavski borci bodo ustvarjali nov svet. Nič se torej ne strašimo, kaj bi se bali; le delajmo in delajmo. Vsako delo, previdno začeto rodi uspeh. Trboveljska družba je gluha, ker smo mi pretili, v Belgradu nas ne slišijo, ker nismo dovolj glasni. Priznajmo, preveč je bilo v nas revolucije, toda veliko premalo poguma. Mnogo je bilo besed, a nič dejanj. Najprvo pogledimo sebe, potem pretrgimo nasprotnika. Ocenimo njegove moči in pomislimo na naše sposobnosti. Ne upijmo takoj o revoluciji, ne strašimo se je pa tudi ne, če nas razmere potisnejo v njo. Torej naprej, vsi še ne organizirani v čete! Potem izdelamo načrt, ki mora uspeti. Kdor se zanima za našo organizacijo, se lahko oglasi vsako nedeljo od 9 do 10 ure v našem tajništvu v Zadržnem domu.

Viničarji.

Mala Nedelja. Mislim g. urednik, da še našega imena ne poznate, vendar tudi pri nas kot povsod drugod biva viničar in poljski delavec. Samo, da smo mi dosej tak rekoč še spali. Ker smo slišali, da se povsod na okoli zbirajo in organizirajo viničarji, smo sklenili, da tudi mi Nedeljanje ne smemo biti pri zadnjih. V kratkem hočemo ustanoviti skupino, tako da bomo potem enkrat lahko začeli resno delovati in se boriti z našimi tovariši za naše pravice. Vam, ki ste že pristopili in ste postali člani »Strokovne zveze viničarjev in kmetijskih delavcev v Ljutomeru«, pa kličem ne ustrašite se in krepko agitirajte za nove člane, da nas bode, ko bomo sklicali ustanovni občni zbor res že veliko število članov in članic. Za danes toliko, prihodnjič pride že več.

Ljutomer. Viničarji zavedajmo se, da smo člani strokovne zveze. Ali je že vsak v tem letu storil svojo dolžnost in plačal mesečni prispevek. Ako ga še ni, naj stori to takoj. Pridobiti moramo novih članov in članic. Takoj na delo. Skrbno organizirajmo svoje tovariše, ki še niso v naši vrsti.

Bolniški strežniki.

Maribor. Dne 16. II. 1924 se je vršil občni zbor skupine bolniških uslužbencev mariborske bolnice pri polnoštevilni udeležbi članstva. Po poročilu predsednika ki je poročal o delovanju skupine v preteklem letu in o uspehih za gromotno podporo članstva, se je vnela živahna debata. Poročili tajnika in blagajnika sta bili odobreni. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da je skupina dobro gospodarila. Pokrajinski tajnik tov. Semenič je poročal obširno o gibanju bolniških uslužbencev v Sloveniji. Navzoči so poročilo tajnika odobrvali.

live ali lahkomišelnosti, kakor so ženske, ki jih v svojih delih proslavljate.

Tujec je obmolnil, segel po kozarcu in ga izpraznil. Nato se je dvignil čez mizo po steklenici in si znova napolnil kozarec, ne da bi se zmenil za pesnikovo dovoljenje. To njegovo obnašanje se je zdelo pesniku jako čudno.

»Vzel je, kar je mogel doseči, šel je, kamor se mu je ljubilo«, ste pisali v svoji zadnji knjigi, je citiral tujec. »Sami ste me učili jemati. Od vas smo slišali, da naj bo dober mož močan, brezobziren, mož, ki veliko zahteva, mož z divjo pohotnostjo. Omamno življenje pri vinu in hubezni, življenje, katero ste vi imenovali veliko življenje — to je vse, kar ste nam veličastno slikali. Hodili ste pred nami, dvigali glavo iznad ostalega ljudstva in nas vabili iz očetnih domov v šumno življenje. Sledili smo vam prav do roba prepada, — kjer ste vi obstali, mi pa smo zdrknili v prepad... Nič vam ne pomagala, če se porogljivo smehljate in majete z glavo, veliki čarovnik! Ah, ko bi vedeli, koliko nepokoja ste razsejali v duše, koliko usmiljenja vrednih ljudi bi sedaj pljuvalo nas vas. Tudi sam sem bil pod vplivom vaših del — zaradi svojih slabih moči — in šele danes zvečer čutim, da sem se znebil tega vpliva kot težkega jarma.«

»Povedal sem vam, da sem bil v mali prodajalni zaposlen. Takrat je bil še mir v moji duši. Z veseljem na sprahod in opazoval lastovnice, ki so krožile okrog mestnih hiš in vitkih stolpov. Prišli pa ste vi mimo... kakor bi šli mimo prodajalniških vrat in me izvabili ven, tako se mi je zdelo, ko sem bral vašo dela. In

Sklep radi povišanja članarine je bil soglasno sprejet. Po izvolitvi novega odbora in nadzorstva je predsednik lepo uspeli občni zbor zaključil.

Papirniški delavci.

Preska. V nedeljo dne 2. marca ob 3. uri popoldan priredi naša organizacija delavski shod. Na sporedu je: pogajanja v Vevčah dne 12. in ponovna oziroma naknadna pogajanja na direkciji Goričane dne 25. februarja, kakor tudi druge, za delavstvo zelo važne zadeve. Delavci, delavke vsi na shod! Organizacija vrši vestno vse dolžnosti do delavstva, istotako morate tudi delavci vršiti svoje dolžnosti do organizacije, zlasti se tudi vedno udeleževati vseh shodov. Oni, ki se ne udeležujejo shodov so najslabši člani, take si bomo posebno za beležili.

Društvo diplomiranih babic v Sloveniji.

Ali ste dobile vse članice »Pravice« št. 8. z dne 21. februarja? »Pravica« je zdaj naše glasilo, naš list, naš pomočnik, brez katerega ne moremo uspešno delati za dosego naših pravic. Zato je občni zbor 18. II. sklenil, da mora vsaka članica »Pravice« dobivati, brati in tudi plačati. S prejšnjo številko ste dobile ček; plačajte saj za četrta leta (12 D.), če ne morete za celo leto (48 D.) ali pol leta (24 D.), ker drugače se nam lahko zgodi, da nam ne bo hotela sprejemati naših dopisov. Dajte »Pravico« brat tudi nečlanicam, tako jih boste lažje pridobile za vstop v društvo! Kolikor več nas bo organiziranih, toliko lažje in preje bomo dosegli kar nam gre!

Shranite naša sporočila v »Pravici«! Drugače pozabite, kaj je bilo objavljeno in kadar pozneje rabite ta navodila, jih nimate več in morate šele okoli pisariti. Nobena članica naj ne pošilja »Pravice« nazaj, češ: saj je nisem naročila! Naročil jo je odbor, kakor je sklenil občni zbor 18. II., za vse članice. Vse jo toraj morajo imeti, ker je to za napredek organizacije neobhodno potrebno, ker bomo le tako dosegli svoje, prihranimo obilno stroškov in pisarije odboru in seznamimo javnost z našimi težnjami. Korist tega bomo kmalu videle, zato vse zadovoljno sprejemajte list, ga berite in širite, plačajte in shranite.

Časopis državne zveze babic v Avstriji (Hebammen Zeitung, Wien I., Himmelfortgasse 11, stane okoli 50 D.) izhaja mesečno enkrat na 16 starih. Vanj pišejo največ babice same, pa tudi zdravniki specialisti priobčujejo važne razprave. Letos izhaja že 38. leto. O zanimivi in tudi za nas poučni vsebini bomo večkrat poročale.

Za letos je tarifna tabela avstrijskih babic neizpremenjena: normalni porod (12 obiskov v 9 dneh po in 1 ali 2 pred p.) najmanj 240.000 Ka (okoli 300 Din.), pri nastavljenih eno četrtino mesečne plače (okoli 350 Din.), pri delavcih eno tedensko plačo (okoli 350 Din.), pri premožnih si babica sme sama določiti honorar. Pri dvojčkih eno in pol plače. Pri operacijah 125 do 250 Din. Obiski vsake vrste 13 do 40 Din., nočni dvojno. Dnevna oskrba 50, za dan in noč 75 Din. Na deželi pri daljavi na pol ure (2 km) za vsak km 2 Din. kilometrine. En del honorarja imajo pravico zahtevati vnaprej. Posle perice ali dekle jim je strogo prepovedano opravljati. — Naša slavna bolniška blagajna pa hoče, naj bi to, za kar so avstrijske babice plačane s 300 in več dinarji, vršile v mestih za 100, na deželi pa za 65 Din.!! Pa še na ta denar naj bi bogve kako dolgo čakale in hodile moledovat zanj! Nikoli — če bomo držale s svojim društvom. Tudi Slovenija spada med civilizirane dežele in tudi pri nas mora enkrat nastopiti pravičen red. Ker ga brez uspeha prosimo od raznih poklicanih oblasti, ga bomo dosegli z močjo organizacije. Premožni naj naše odgovorno delo plača pošteno, kakor mora plačati zdravnik, brivca, delavca itd., za ubožne pa se mora najti iz javnih sredstev tudi za naše delo pravična plača, ne pa beraška miloščina.

Inserirajte v »PRAVICO!«

vzbudilo se je v meni vabljivo hrepenenje po prostem življenju, zakipelo mi je srce, vzvalovala kri, da sem zapustil prodajalno in vse — in nisem se več vrnil.«

»Poglejte, sedaj se izražate kar pesniško,« je rekel pesnik pol prisiljeno, pol prijazno. Tujec pa je izpil vino in se dvignil, da bi odšel.

»Pozno je že; nočem vas več nadlegovati. Bilo je prvokrat, da sem vas obiskal in obiska ne bom ponovil. Poiskal sem vas nekako tako, kakor nezakonski sin poišče svojega očeta, čigar imena ne sme izgovoriti, vendar pa bi ga rad spoznal.«

»V neki knjigi, katere pa najbrž ne poznate in je tudi meni bolj neznana, so zapisane sledeče besede: Glej, Gospod, vse smo zapustili in smo tebi sledili, kaj nam bo za plačilo? Te besede mi današnji večer zvenijo na ušesa.«

»Da, ljubi moj učenik, mi smo resnično vse zapustili, da bi vam sledili in sedaj nam nič več ne preostaja. Še podplatom nimamo celih, cestno blato se nam nabira v čevljih in preluknjanih nogavicah. Niti malo denarja nimam, sam sem odveč, utrujen in oslabiljen od lakote, pijančevanja ter prečutih noči. Moja mati pa s snazi zahode, da se more preživeti. Iz prodajalnice, kjer sem bil prej zaposlen, sem kradel knjige in jih prodajal, da sem si mogel kupiti naklonjenost razuzdane deklice. Tako je šlo dalje in dalje... policija me je prišla, prišel sem pred sodišče, jokati sem in prosil milosti, a bil sem obsojen.«

»Čez nekaj trenutkov bom pa prijel za samokres, katerega nosim v žepu pri sebi in umrl lepo, kakor je to zapisal nek pisatelj. Samomorilec bom, od ljudi ob-

Prosveta.

O resnicoljubnem človeku.

Lepo čuvstvo mladega človeka je čuvstvo hrepenenja. V njem še ni nič stalnega, trdnega, vse brsti in kipi, vsa njegova narava je vznemirjena in vsaka malenkost napravi nanj vtis. Vidi in sliši govornika, že se utrne misel: o da bi jaz postal tak; vidi mojstra, kako izdeluje dovršene stvari, tudi on zaželi enako delati. Žene ga neko tiho skrito čuvstvo hrepenenja po dovršenosti in popolnosti. Nikdar ni umirjen. Vedno kaj išče in ko najde, ni zadovoljen. Zaupa težko bližnjemu, zato skriva svoje načrte kot zaklad, a se mu kmalu razblini, ko začne misliti in soditi trezno. To ga ne vplasi. Začne znova graditi gradove in si krepi voljo, da jih nekdaj v življenju izpelje.

Mlad človek ima mnogo notranjih težav: več s samim seboj kakor z drugimi. Te težave so ali težave njegovega značaja in temperamenta, ki mu prizadene mnogo težkih ur, ako je zapuščen od vseh, ker morebiti ni tako družaben kakor so drugi. Ali so pa te težave verske in tretjič spolne. Glede verskih dvomov, ki mučijo in odtujijo marsikatero dobrega fanta, je najboljši, razgovoriti se o tem ali s svojim bivšim katehetom (tudi pismeno!) ali z gospodom župnikom oz. kaplanom in s svojim spovednikom, ki ti lahko postane najboljši prijatelj za življenje. Spolne težkoče boš premagal z lepim čednostnim življenjem, z iskrenim izvrševanjem božjih in cerkvenih zapovedi. Tudi o tem potrebuješ dobrega pouka, ne od malopridnih tovarišev, temveč od zrelih pametnih kršč. mož, predvsem od staršev in duhovnikov. Ako srečno presteš te težave zlasti v razvojni dobi, potem se lahko oziraš po lepi bodočnosti. V Tvojem srcu leži odločitev, ako se oprimeš z resno voljo navodil, ki jih prejemaš za življenje, ali od staršev ali iz knjig. Oziraj se le po dobri družini in ničmanj po dobrih zgledih. Tudi teh je veliko in najdeš jih tudi med delavci, kakor jih popisuje naš pisatelj Finžgar v delavskem romanu »Iz modernega sveta«.

Ena izmed temeljnih lastnosti vsakega človeka je resnicoljubnost. Dandanes je resnica malo spoštovana. Že po družinah, med prijatelji, kaj šele v javnem življenju. Koliko je neodkritosti med člani iste družine, koliko med zaročencem in zaročenko, koliko med najboljšimi prijatelji! Znani nemški vzgojitelj W. Foerster pravi: »Na svetu manjka veliko vere v edino odrešilno moč resnice!« Odkod to? Moderni človek misli, di spada resnicoljublje v srednji vek, da se resnica spreminja, kakor pač komu prija in zlasti da ga omejuje v njegovem lahkoživem življenju. Moderni človek zameta resnico, ker ga ovira, da si ne more neopravičeno nakopati bogastva in da lahko prosto živi in uničuje sočloveka.

Krščanski delavec pa mora stremeti za tem, da je resnicoljuben. Najgloblji razlog je gotovo ta, da je tudi Jezus Kristus najvišje učil resnico in se sam nazval Resnico. Nihče izmed njegovih nasprotnikov mu ni mogel očitati neresnice. In tudi On je najbolj terjati resnicoljublje. »Vaš govor naj bo, da da, ne ne.« Hotel je reči: Vaša beseda bodi vedno odkrita, brez olepšanja in pretiravanja, brez dvoumja.

Mladenič, ki je postal lažnik ne more postati značaj. Značaj temelji na resnicoljubnosti. Značaj je tista lepa zveza (soglasje) med našim odkritim mišljenjem in pa kako živimo mi po teh načelih. Laž pa pretrga to soglasje, ker živimo drugače, kakor pa mislimo. Za vzgojo k resnicoljubnosti pa je potrebno da začnemo pri sebi. Korenina zlega je, da človek ni odkrit do samega sebe. On se odtuji z lažjo svoji vesti, uniči v sebi krščansko osebnost. Italijanski največji pesnik Dante slika v svojem »Peklu« grešnike: Vse prepozna, samo lažnjivca ne. On sploh nima nobenega obraza, z neresnico in dvoličnostjo si je umoril svoje osebno življenje, on sploh ni oseba, temveč samo nesrečna senca.

Človek, ki ne ljubi resnice, ni svoboden. On ima polno obzirov, je bojazljiv, strahopeten in ne bo povedal nikoli vse resnice. Je nezaupljiv do bližnjega in je

sojan, od Boga zavržen. — Glej, Gospod, vse smo zapustili in smo tebi sledili, kaj bo naše plačilo?

Tujec je obmolnil. Zmaj ni bilo čuti nobenega glasu, noč je bila čisto mirna. V sobi je nastala grobna tišina, da se je moglo razločno slišati dihanje obeh mož. Medel in bled je stal tujec pred vrati, desnico je položil na žep, kjer je imel samokres. Pesnik pa je sedel nepremično na stolu, glavo je imel vročo, srce mu je glasno bilo, da ga je mogel slišati. Končno je spregovoril tujec s pritajenim glasom: »Ničesar več vam nimam povedati. Mislim sem, morda vas bo nekoliko zanimalo to, morda boste o tem nekoliko premišljevali, ko boste poletne počitnice preživeli na deželi pri svojih bogatih založnikih.«

Čudni obiskovalec se je poklonil in odpre vrata. Pesnik ga je hotel spremiti.

»Hvala, ni mi treba svetiti,« je rekel tujec. »Imam pri sebi vžigalice. Lahko svetim in hvala za razgovor.«

Taval je po stopnicah navzdol, nato prižgal vžigalice in šel naprej. Pesnik ga je slišal, kakor je še enkrat postal. S klepajočimi koleno se je obrnil nazaj v sobo. Tedaj se je začel skozi noč glasen, odmevajoč klic. Tujec je zaklical pesniku, kateri mu je narekoval v svojih delih življenje in smrt: »Zdravstvuj in navidenje!«

Ali tudi za sedanji čas in za nas kaj pove ta črtica?

slab tovariš. Na prijateljsko besedo se ne zanese, ker sodi po sebi in ni nikdar iz srca vesel.

Resnicoljuben človek pa je dobrodošel povsod kamor pride. Je vedrega, Natanaelovega obraza, v katerem ni zvijače. Vsak se mu lahko zaupa in najde pri njem vedno odprto srce in tudi darežljive roke. Dragocene so njegove besede, ker so odkrite in ne iščejo sebe, temveč čiste resnice. Ako je treba trpeti za resnico, resnicoljuben človek bo to storil z veseljem. Samo on more ineti prav, zato bo tudi vedno zmagoval.

A. K.

Ali vi ne veste

vi ne veste, kaj delate, kadar tukaj sedite in pišete! Ne veste koliko človeških usod — z eno vrstico na papirju — presnavljate, ustvarjate, spreminjate. Tako govori »tujec« v današnjem podlistku

Senca

tudi nam. Pazimo, da ne beremo slabih knjig in časopisov. Pazimo zlasti v mladih letih, da se ne zastrupimo. Pazno berimo in premislimo to današnjo povest, pa bomo uvideli, da vsak dan slab tisk »marsikatero srečno življenje ubije in kako mnogo smrtno obsodbo podpiše«.

V samoumor

je poglajala slaba knjiga našega »tujca«. Tudi duše naših mladih bodo zamorjene in v njih zadušene vse kreposti, če jih ne bomo odvajali od slabe knjige in časopisa in mu dali priliko, da bere dobre časopise in knjige. **Priduo delajmo za katoliški tisk.**

Koliko hudega

delo dan za dnem med nami slabo časopise in knjige se redko in premalo zavedamo.

Za dobre knjige

smo premalo vneti, ker ne vemo kakšno moč ima tiskana beseda na človeka. Zlasti delavska mladina je v tem pogledu zelo zanemarljiva. Pomagajmo ji na pravo pot. Zametujmo slab tisk in pridno zbirajmo poučne in koristne knjige, ki nam bodo pomagale vztrajati v kreposti.

Tedenske vesti.

Tragična smrt mlade žene.

Še v nedeljo je bila zdrava in polna nad, polna ljubezni in skrbnosti za svoja mala sinka in svojo odsotnega soproga — danes pa leži mrzla in hladna na mrtvaškem odru: gospa Gizela Kremžar, roj. Rozman soproga poslanca Franca Kremžarja.

Naši visokošolci so jo naprosili, da je pomagala pri pripravi za veselico v veliki dvorani Uniona, ki so jo priredili v korist splitskim pogorcem. Kot vedno za dobro stvar vneti, je tudi ta večer požrtvovalno delala in stregla gostom. Tu ji je ob 11. uri nenadoma postalo slabo. Takoj so jo odpeljali v Leonišče. Tu se ves čas ni zavedla. Zjutraj 26. t. m. ob 3. uri je po kratkih in velikih mukah izdihnila. Zapuščena soproga in dva sinka: 8 letnega Marjana in 4 letnega Francka. Pokojnica je bila nad vse ljubeča in skrbna soproga in mati ter je živela le svoji družinici. Njena smrt je tembolj tragična, ker je umrla v odsotnosti soproga, ki se je kot vester in delaven poslanec posvečal svojim dolžnostim v Belgradu in ga je zadela vest o ženini smrti kakor strela iz jasnega neba. Naj mu Bog pomaga nositi ta težki, nepričakovani udarec, ki ga je zadel, ko se mu še ni zaprla rana po materini smrti. Izrekamo mu svoje najgloblje sožalje! — Pokojnico so pokopali v četrtek 28. tm. Molimo zanjo!

Seja vodstva SLS

V ponedeljek 3. marca ob pol enajstih bo v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani seja vodstva Slovenske Ljudske Stranke. Dnevni red: 1. Poročilo načelnika o političnem položaju, 2. Slučajnosti.

Dr. Anton Korošec, načelnik.

Šentpeterski Orel v Ljubljani

priredi v nedeljo 9. marca ob 8. uri zvečer v dvorani Uniona telovadno akademijo z novim, izbranim sporedom. Sodeluje godba Dravske divizije. Cene prostorov od 3 do 12 Din. Predprodaja vstopnic v trgovini K. T. D. (prej Ničman) v Kopitarjevi ulici. Vabimo cenjeno občinstvo, da se v obilnem številu udeleži te prireditve.

Zveza delovnega ljudstva

v Ljubljani je na zadnji seji zopet enotno nastopila, sprejela službeno pragmatiko in proračun občine. JDS je zato 2 dni kar besnela. Ta jeza pa je imela dobre posledice,

ker je komunistom dokazala, kako napačno ravna. Če v veselje ljubljanskih bankirjev prelomijo besedo da no delovnemu ljudstvu.

Voditelj primorskih Slovencev

poslanec Virgilij Šček pri prihodnjih volitvah v italijanski parlament ne bo več kandidiral. Mesto njega nastopi urednik dr. Engelbert Besednjak. Po večkratnih pogajanjih se je tudi klika tržaške liberalne slovenske frakcije priklonila enotni listi, ki sta jo zahtevali društvi »Edinost« za Gorico in Istro.

Narodni socialisti

so se popolnoma udnjali liberalcem. Pri občinskih volitvah sploh ne postavljajo več svojih kandidatov in v ljubljanskem občinskem svetu delajo kuluk Žerjavovcem. Ta uboga stranka ima 23. III. svoj občni zbor. Radovedni smo kaj bodo k takemu postopanju stranke rekli delavci, železničarji in zapeljani uradniki.

Grbasti ljudje.

Računajo, da pride na vsakih 1000 oseb ena grba. Potemtakem je na svetu okrog milijon grbastih oseb. Ako bi se grbe postavile druga poleg druge, bi dosegle dolžino 150 kilometrov.

Žena se vrže s cerkvene strehe.

30-letna gospa Lucija Calvi je bila živčno bolna. Te dni je šla na streho milanske stolne cerkve, odkoder se je vrgla na trg in je padla na tla (40 m) pred cerkvenimi vratmi.

Drobiž.

Zahvala. Podpisana se pristrčno zahvaljujeva vsem darovalcem za vsoto 736 Din., ki-sva jo s hvaležnostjo prejela od nabiralcev vsak po 368 Din. Iskrena hvala Francu oblak I. in I. Uranjeku za njihovo delo.

Sprager Alojzij in Seme Jože.

Poslano *): g. Drago Lisacu brivcu v Hrastniku. Ker ste dne 17. II. 1924 govorili v Vaši brivnici vpricho več oseb, da sva podpisana že večkrat v Trbovlje letala, da bi bili Vi in g. Paul Bauerheim kaznovana. Vas tem potom javno pozivljava, da nama očitek tudi dokažete, sicer Vas zadene očitek obrekovanja. V Hrastniku 18. II. 1924. Janko Arnšek, l. r., Strehar Andrej, l. r.

*) Za vsebino uredništvo ne odgovarja.

Borza.

Vrednost denarja na zagrebški borzi dne 21. II. 1924.

Za 1 italj. liro Din. 3.45³⁵—3.48³⁵.
„ 1 funt šterling Din. 345.30—348.30.
„ 1 dolar Din. 79.90—80.90.
„ 1 franc. frank Din. 3.33³/₄—3.38³/₄.
„ 1 češko krono Din. 2.32³/₄—2.35³/₄.
„ 10.000 nem. avstr. kron 11.22—11.42³/₄.
„ 1 švic. frank Din. 13.93³/₄—14.03³/₄.

Dne 25. II. 1924.

Za 1 italj. liro Din. 3.44—3.47.
„ 1 funt šterling Din. 342.50—345.50.
„ 1 dolar v čeku Din. 79.50—80.50.
„ 1 dolar v gotovini Din. 79.—
„ 1 franc. frank Din. 3.49—3.54.
„ 1 češko krono Din. 2.31—2.34.
„ 10.000 nem. avstr. kron Din. 11.18—11.38.
„ 1 švic. frank Din. 13.82—13.92.

Za pouk in zabavo.

Zvestoba vojaka.

Angleški general Horsford je bil velik nasprotnik vojaških zakonov. Nekoč ga prosi vojak za dovoljenje, da se sme poročiti. Utemeljeval je svojo prošnjo s tem, da je bil že dvakrat odlikovan in da ima tudi nekaj prihrankov v hranilnici.

»Pridi čez leto dni spet«, mu reče general; »če boš takrat še teh misli, kakor si danes, pa se boš smel poročiti«.

Točno isti dan po preteklem letu pride vojak h generalu in ponovi svojo prošnjo.

»Ali se res hočeš poročiti?«

»Zares, gospod general«.

»No, se pa! Še celo nekaj denarja ti bom dal za poročno darilo; kajti nikdar ne bi bil mislil, da more biti vojak tako zvest«.

Zadovoljen je vtaknil vojak denar v žep in je šel ven. Na pragu se je pa še enkrat obrnil in je rekel: »Hvala lepa, gospod general; samo moja nevesta je druga, ne več tista kakor je bila lani«.

Kje je gospodinja?

Po božjem nedoumljivem sklepu, kateremu se v svoji preveliki tugi vdano klanjamo, se je preselila iz solzne doline v boljšo večnost naša srčno ljubljena, predobra soproga in mamica, ozir. sestra, teta, svakinja in sinaha, gospa

Gizela Kremžar roj. Rozman

soproga narodnega poslanca

ki je danes zjutraj ob 3. uri, previdena s tolažili sv. vere, nenadoma zatisnila svoje zemske oči.

Truplo preblage, nepozabne pokojnice prepeljemo v četrtek, dne 28. t. m. ob 3. uri popoldne izpred žalnega doma, Stari pot št. 2, na pokopališče pri Sv. Križu k večnemu počitku.

Sv. zadušne maše bodo v župni cerkvi sv. Petra in raznih drugih cerkvah.

Prosimo Vas, prijatelji in znanci, ki z nami sočustvujete in ste poznali našo ljubo rajnico, spominjajte se je v svojih molitvah.

V Ljubljani, dne 26. februarja 1924.

FRAN KREMŽAR, soprog.

MARIJAN in FRANCEK, sinova.

MALICA WLASSAK, FRANICA PEČAR in MINKA BRATUŽ, sestre.

RUDOLF ROZMAN, brat.

Tast, svaki in svakinja, nečaki in nečakinje.

Mesto posebnega obvestila.

PODRUŽNICE:

Djarkovo, Maribor, Sarajevo,
: Sombor, Split, Šibenik. :

TELEFON št. 57 in 470.

Pooblaščen prodajalec sreč.
Državne razredne loterije.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 10

(v lastni palači vis-à-vis hotela Union).

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter oskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Kapital in rezerve skupno nad 15.000.000 Din., - vloge nad 100.000.000 Din.

EKSPozITURA: Bled.

Interesna skupnost:
Gospodarska banka d. d. Novisad.

Račun poštno-ček. urada:
za Slovenijo št. 11.945,
v Zagrebu št. 39.080.

Pooblaščen prodajalec sreč.
Državne razredne loterije.

Izdaja konzorcij.

Tisk Zadrúžne tiskarne v Ljubljani.

Odgovorni urednik Dr. Andrej Gosar.